

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Політична глобалістика»

Ступінь освіти	магістр
Спеціальність	С2 Політологія
Освітня програма	Політологія
Тривалість викладання	Весняний семестр, 3,4 чверть
Кількість кредитів	8 кредитів ЄКТС (240 годин)
Заняття:	
Лекції	3 години на тиждень

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти.

Онлайн-консультації: електронна пошта

Інформація про викладачів:

	Осін Вадим Володимирович (лекції, практичні заняття)
	Посада: доцент кафедри історії та політичної теорії
	Вчене звання: доцент
	Вчений ступінь: кандидат політичних наук
	Персональна сторінка: https://ipt.nmu.org.ua/ua/spivr/osin.php
	E-mail: ipt.nmu@gmail.com
	Кабінет: пр. Д.Яворницького, 19, корп. 1, кімн. 63

1. Анотація до курсу

Курс «Політична глобалістика» спрямований на вивчення політичного виміру глобалізаційних процесів, що трансформують сучасний світовий порядок. У рамках курсу студенти досліджують ключові концепти глобалізації, роль наднаціональних і транснаціональних акторів, зміну функцій держави в умовах глобального управління, а також виклики суверенітету, безпеки й демократії в глобалізованому світі. Особлива увага приділяється аналізу політики глобальних інституцій (ООН, СОТ, МВФ, Світовий банк тощо), впливу глобальних мереж, корпоративної влади, цифровізації, глобальних соціальних рухів та політики ідентичностей. Курс формує у студентів аналітичне мислення щодо глобальних політичних процесів, сприяє розумінню динаміки сучасних міжнародних відносин та здатності критично оцінювати виклики й перспективи глобального розвитку.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – сформувати у студентів системне розуміння політичних аспектів глобалізаційних процесів, розвинути здатність аналізувати трансформації сучасного політичного простору під впливом глобальних змін, а також критично осмислювати виклики та перспективи політичного розвитку в умовах глобалізованого світу.

Завдання курсу:

– ознайомити студентів з теоретичними підходами до вивчення глобалізації та її політичного виміру.

– дослідити роль держав, міжнародних організацій та недержавних акторів у глобальному політичному процесі.

– проаналізувати основні політичні наслідки глобалізації для суверенітету, демократії, безпеки та глобального управління.

– розглянути вплив глобальних викликів (економічних, екологічних, міграційних, інформаційних) на політичні процеси та інституції.

– сприяти формуванню аналітичних навичок і критичного мислення щодо сучасних політичних трансформацій у глобальному контексті.

– розвивати здатність застосовувати здобуті знання для аналізу актуальних міжнародних подій і процесів.

3. Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

– розуміти суть та особливості глобалізації як політичного феномену;
– визначати основні напрями впливу глобалізаційних процесів на національні та міжнародні політичні інститути;

– аналізувати діяльність глобальних і наднаціональних політичних акторів (ООН, ЄС, МВФ, СОТ тощо);

– оцінювати виклики та загрози, що постають перед державами в умовах глобалізації (втрата суверенітету, нерівність, безпека, ідентичність тощо);

– застосовувати теоретичні знання для аналізу актуальних глобальних політичних процесів;

– аргументовано висловлювати власну позицію щодо перспектив і ризиків політичної глобалізації;

– розвивати здатність працювати з аналітичними джерелами, писати есе, робити презентації та брати участь у дискусіях на глобальні політичні теми.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ЛЕКЦІЇ	60
1. Глобальне управління та міжнародні відносини	12

1.1. Сучасні міжнародні відносин: слабкість державно центричної системи. Багатосторонність в ХХІ столітті	
1.2. Глобальне управління: актори, політика та ефективність	
1.3. Основи глобального управління	
2. Організація Об'єднаних Націй: осередок глобального управління	12
2.1. Основи Організації Об'єднаних Націй	
2.2. Основні органи Організації Об'єднаних Націй	
2.3. Постійні організаційні проблеми та необхідність реформ	
2.4. Стосунки ООН з регіональними організаціями	
3. Регіональні організації в контексті глобального управління	12
3.1. Коріння та динаміка регіоналізму	
3.2. Регіональні організації Європи	
3.3. Регіональні організації в Америці	
3.4. Регіональні організації Азії	
3.5. Регіональні організації Африки та Близького Сходу	
3.6. Оцінка наслідків регіоналізму. Рух за межі регіоналізму	
4. Роль держав у глобальному управлінні	12
4.1. Держави та глобальне управління: складна взаємодія	
4.2. Ключова роль Сполучених Штатів. Інші могутні держави	
4.3. Держави середнього рівня. Малі держави та держави, що розвиваються	
4.4. Державні стратегії	
4.5. Виклики багатосторонньої дипломатії	
5. Необхідність глобального управління	12
5.1. Пошуки миру та безпеки. Колективне забезпечення, виконання та санкції. Мирні операції	
5.2. Сприяння розвитку людини та економічний добробут	
5.3. Захист прав людини. Інститути та механізми прав людини. Глобальне управління правами людини в дії	
5.4. Захист навколишнього середовища. Відношення екологічних проблем до безпеки, економіки та прав людини. Глобальні екологічні режими та інститути	
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
1 Теоретичні основи глобального управління	20
1.1. Лібералізм та неолібералізм	
1.2. Реалізм та неореалізм	
1.3. Соціальний конструктивізм	
1.4. Критичні теорії	

1.5. Теорія ІР та глобальне управління	
1.6. Теорії організаційних взаємодій	
2. Недержавні суб'єкти: НДО/НУО, мережі та соціальні рухи	20
2.1. Недержавні актори. Діапазон недержавних акторів. Зростання недержавних акторів	
2.2. Стосунки неурядових організацій з міжнародними міжурядовими організаціями	
2.3. Вплив та ефективність громадських організацій	
2.4. Державний суверенітет та вплив недержавних акторів	
3. Тематичні дослідження глобального управління	20
3.1 "Війни як початок управління безпекою". Приклад: Сомалі як вододіл	
3.2 Права дитини та проблема дітей-солдат	
3.3 Діяльність міжнародних організацій в Україні (МВФ, Світовий банк, тощо)	
3.4 Економічна глобалізація та Україна	
Разом	120

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365. Використовуються лабораторне та мультимедійне обладнання кафедри історії та політичної теорії, дистанційна платформа Microsoft Teams.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90–100	відмінно
74–89	добре
60–73	задовільно
0–59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання індивідуальних завдань за темами семінарських занять складатиме не менше 60 балів.

Отримані бали за поточне тестування за матеріалами лекційного курсу та індивідуальні завдання за темами семінарських занять додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

6.3. Критерії оцінювання елементів поточного та підсумкового контролю

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Залік проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання (20 тестових теоретичних запитань по 2 бали за кожну правильну відповідь). Отримані бали за ККР додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.
Індивідуальні завдання	Включають опрацювання окремих питань курсу. Передбачено 6 індивідуальних завдань за темами семінарських занять. Кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за кожне індивідуальне завдання – 10 . Максимальна оцінка за результатами виконання 6-ти індивідуальних завдань – 60 балів.
Поточне тестування	Охоплює матеріали лекційного курсу. Містить тестові завдання. Максимально оцінюються у 40 балів (2 тести×20 балів). Складається з двох контрольних тестових робіт, кожна з яких містить 10 завдань і оцінюється по 2 бали за кожну правильну відповідь. Неправильна відповідь – 0 балів. Максимальна оцінка за результатами виконання двох робіт складає 40 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка"». URL: <http://surl.li/alvis>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту і бути зареєстровані на дистанційний курс «Політична глобалістика».

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Політична глобалістика».

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або на форум дистанційного курсу.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – он-лайн, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти можуть додатково отримати до 10 балів за виконання додаткової самостійної роботи за курсом, наприклад виконання індивідуальних завдань за додатковою темою – завдання пропонуються викладачем, підготовка доповіді і участь у студентських наукових конференціях за темою курсу, підготовка методичних матеріалів і презентацій.

7.7. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освітим буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Політична глобалістика».

8. Рекомендовані джерела інформації

Базові

- 1 Аджемоглу Д, Робінсон Дж. А. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства та бідності. – К.: Наш формат, 2016. – 472с.
- 2 Бреннан Дж. Проти демократії / Пер. з англ. М. Є. Бистрицького. — К.: Дух і Літера, 2020. — 464 с.

- 3 Гантінгтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах. – Київ: Наш формат, 2020. – 448 с.
- 4 Герварт Р., Хорнекер Дж. (ред.). Війна під час миру. Збройні конфлікти в Європі після Першої світової війни 1917–1923. - Laurus, 2020. – 292с.
- 5 Горовіц Д. Міжетнічні конфлікти. Пер. з англ. О. А Ківшик. – Харків: Каравела, 2004. – 684 с.
- 6 Громадські і благодійні організації в Україні. Реєстрація та діяльність / М. В. Лациба, С. П. Старосольська, Д. В. Сидоренко [та ін.]. – Київ, ТОВ «Агентство «Україна», 2019. – 148 с.
- 7 Гьофе О., Хеффе О. Демократія в епоху глобалізації. Переклад з німецької Л. Ситніченко та О. Лозінської. Київ. ППС - 2002. 2007г. 435с.
- 8 Даймонд Л., Платтнер М.Ф. (ред). – Львів: «Ахілл», 2004. – 464 с.
- 9 Джонс А. Геноцид. Вступ до глобальної історії: пер. українською К. Дисі. - Київ: Дух і Літера, 2020. - 696 с.
- 10 Євроатлантичне співробітництво та міжнародні організації: навч. посіб. / авт. кол.: О. Ф. Деменко, П. О. Демчук, Р. А. Калениченко [та ін.], під заг. ред. О. І. Пошедіна. – К.: НУОУ, 2011. – 474 с.
- 11 Кимлічка В. Лібералізм і права меншин. - Харків: Центр освітніх ініціатив, 2001. – 176с. (Демократична освіта)
- 12 Козицький, А. Геноцид та політика масового винищення цивільного населення у ХХ ст. (причини, особливості, наслідки) : навч. посіб. / Андрій Козицький; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Львів. нац. ун-т імені І. Франка. – Львів: Літопис, 2012. – 568 с. : іл.
- 13 Консерватизм. Консервативна традиція політичного мислення від Едмунда Берка до Маргарет Тетчер. Антологія. 2-ге видання (перероблене і доповнене). Серія `Політичні ідеології`. – Київ Смолоскип, Простір 2008г. 788 с.
- 14 Кутуєв П.В. Теорія соціальних змін: сучасні соціологічні концептуалізації: навч. посіб. - К. : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2014. – 220с.
- 15 Кутуєв П.В. Трансформації модерну: інституції, ідеї, ідеології: монографія – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 516 с.
- 16 Лангевіше Д. Нація, націоналізм, національна держава в Німеччині і в Європі. Історична серія. Переклад з німецької. Київ. К. І. С. 2008г. 240с.
- 17 Лібер, Ю. Тотальні війни. Творення модерної України в 1914—1954 роках. – Vivat, 2019. – 528с.
- 18 Лібералізм. Ліберальна традиція політичного мислення від Джона Локка до Джона Роулза. Антологія. 2-ге видання (перероблене). Серія `Політичні ідеології`. – Київ Смолоскип, Простір 2009г. 1128 с.
- 19 Марцеляк О. В. Громадські об'єднання в Україні : навчальний посібник / О. В. Марцеляк, А. О. Червяцова, М. М. Воронов. – Харків : Вид-во ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. – 223 с.
- 20 Націоналізм: Антологія. Теорії нації та націоналізму від Йогана Фіхте до Ернеста Гелнера. Упорядники Олег Проценко і Василь Лісовий. Політичні ідеології. – К.: ВД Простір, Смолоскип. 2010г. – 684 с.
- 21 Ордешук П. Уроки для громадян нових демократій: пер. з англ. В. Л. Пасісниченко. — Х. : Центр Освітніх Ініціатив, 2005. — 188 с.

- 22 Поліщук, Я. Пошуки Східної Європи: тіні минулого, міражі майбутнього. – К.: Книги-XXI, 2020. – 326с.
- 23 Проценко О. (упоряд.) Демократія: Антологія. - К.: Смолоскип, 2005. – XXVIII + 1108 с.
- 24 Ревель Ж.–Ф. Відживлення демократії: пер. з франц. З. Борисюк, О. Хома. – К.: Критика, 2004. – 592 с.
- 25 Роль неурядових організацій у становленні та розвитку правозахисного руху (приклади успішного правозахисного активізму) : навч. посіб. / О. М. Шуміло , Н. Ю. Кравчук. – Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. – 227 с.
- 26 Стройко Т.В. Міжнародні організації: Навч. посібник/ Т.В. Стройко. - К.: Кондор-Видавництво, 2015.-250 с.

Додаткова

- 1 Davies, Thomas. NGOs: A New History of Transnational Civil Society. Oxford University Press, 2014. Oxford Scholarship Online, 2014.
- 2 DeMars, William E. NGOs and Transnational Networks : Wild Cards in World Politics / William E. DeMars. London ;: Pluto Press, 2005.
- 3 Zürn, Michael. A Theory of Global Governance: Authority, Legitimacy, and Contestation. Oxford: Oxford University Press, 2018.
- 4 Osin V. From Neopatrimonial Science to Consumption of Academic Degrees: The Case of Political Science in Ukraine, *Human Affairs*, vol. 35, no. 2, 2025, pp. 192-216. <https://doi.org/10.1515/humaff-2024-0034>
- 5 Осін В.В. Споживання наукових ступенів в українській політології. *Політичне життя*. Квітень 2025, 104-113. DOI:<https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.1.7>.
- 6 Осін В.В. Еволюція неопатрімоніальної науки в Україні. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки*. Лютий 2025, 16-23. DOI:<https://doi.org/10.31558/2617-0248.2025.10.3>.
- 7 Осін В.В. Війна, бліцкриг, мародерство і життя в обмін на техніку: російське вторгнення з точки зору теорії селекторату. *Вісник ДонНУ імені Василя Стуса, Сер.: Політичні науки*. 2024. №9. С.12-19. <https://jvestnik-politology.donnu.edu.ua/article/view/16340>
- 8 Осін В.В. Економічні, соціальні та етнічні цінності студентів та студенток політологічних спільнот України і Молдови. *Політичне життя*. 2021. №4. С.47-57. <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/11915>
- 9 Осін В.В. Політика знання політологічних спільнот: «класичні» тексти у Харкові, Сімферополі, Львові та Кишиневі. *Вісник ДонНУ імені Василя Стуса, Сер.: Політичні науки*. 2021. №6. С.32-41. <https://jvestnik-politology.donnu.edu.ua/article/view/11080>
- 10 Осін В.В. Гендерні аспекти навчання студентів та студенток політологічних спільнот України і Молдови. *Політичне життя*. 2021. №3. С.54-61. <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/11100>
- 11 Осін В.В. Студент(к)и-політологи України і Молдови: політико-ідеологічні само ідентифікації. *Політичне життя*, 2021. №2. С.74–83. <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/10486>

- 12 Осін Вадим. Вчений та Влада у контексті політології в пострадянській Україні // Історик і Влада. Колективна монографія / Відповідальний редактор В. Смолій; творчий керівник проекту І. Колесник. – К.: Інститут історії України НАН України, 2016. – С. 237–285.
- 13 ООН: www.un.org/
- 14 МВФ: <http://www.imf.org>
- 15 Світовий банк: <http://www.worldbank.org>
- 16 МОП: www.ilo.org
- 17 НАТО: www.nato.int
- 18 ОБСЄ: www.osce.org
- 19 СОТ: www.wto.org
- 20 ЮНЕСКО: <http://www.unesco.org>
- 21 «Грінпіс»: <http://www.greenpeace.org/international/>
- 22 Рада Європи: <http://www.coe.int>
- 23 Європейський Союз: www.europa.eu
- 24 Європейський банк реконструкції та розвитку: <http://www.ebrd.com>
- 25 Міжнародна організація з міграції: <http://www.iom.int>